

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C23 – WON1**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 15 oktober 2009

VOORLOPIGE VERSIE

Nog niet goedgekeurd door de sprekers
Niet citeren zonder de bron te vermelden

INHOUD

Interpellatie van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het beleid van netbeheerders inzake distributienettarieven	3
Met redenen omklede moties	10
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de vastgestelde onregelmatigheden in de sector van de sociale kredietverlening	
Interpellatie van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over onregelmatigheden bij de erkende kredietmaatschappijen	
Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over kredietmaatschappijen die sociale leningen verstrekken	
Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over wantoestanden in de sector van de erkende kredietmaatschappijen en de maatregelen om deze te hervormen	11
Met redenen omklede motie	27

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Interpellatie van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het beleid van netbeheerders inzake distributietarieven

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, als we de Belgische prijzen van energie en elektriciteit vergelijken met de buurlanden en met Europa, dan blijkt ons land een van de duurste te zijn op dat vlak. Ontleden we dan de energierekening op zich en bekijken we het onderdeel van de distributiekosten, dat 35 percent bedraagt, dan blijkt dat we een van de weinige landen zijn waar die kosten worden doorgerekend aan de consument.

Ik loop misschien wat vooruit op mijn betoog, maar ik wil op het volgende wijzen. Electrabel maakt deel uit van een gemengde intercommunale als Eandis: niet alleen profiteert het vandaag van wat het federaal al twintig jaar heeft mogen opstrijken, via de distributiekosten profiteert het ook al jaren mee van die inkomsten, via die gemengde intercommunales verenigd in Eandis. Dat even terzijde, maar ik vind het toch wel een belangrijk punt, gezien de discussie die tegenwoordig gaande is in het federale parlement. Electrabel profiteert mee van die distributiekosten, die men eigenlijk in het moederland, in Frankrijk, niet kent.

Mevrouw de minister, we hebben dit al iets langer bestudeerd alvorens we deze interpellatie aan u hebben gericht, als plaatsvervanger van mevrouw Van den Bossche. De behoefte aan energie is een basisbehoefte, net als de behoefte aan water en vele andere basisbehoeften waaraan wordt voldaan door overheden. We hebben echter vastgesteld dat niet ieder stopcontact in Vlaanderen gelijk is, hoewel dat toch zou moeten zijn. Ik vind het een basisrecht van iedere inwoner, ongeacht zijn woonplaats, tegen dezelfde prijs elektriciteit te kunnen krijgen. Ik heb het dan bewust niet over gas, ook niet in mijn interpellatie. Dat hebt u misschien gemerkt. De gastarieven verschillen ook, maar wat dat betreft, wil ik nog rekening houden met veiligheidsoverwegingen die verschillen van gebied tot gebied. Nu, we zijn daar nog volop mee bezig. Ik denk dat er daar ook nog wel hiaten zijn, maar ik wil het vandaag vooral over elektriciteit hebben.

Er is sprake van een aantal groepen. Er zijn de zuivere intercommunales, die zich hebben gegroepeerd in Infrac. Er zijn de gemengde intercommunales, waar Electrabel als partner deel van uitmaakt, gegroepeerd in de Eandisgroep. Daarnaast is er nog de Provinciale Brabantse Energiemaatschappij (PBE), die enigszins een buitenbeentje is, die het alleen doet. Dan hebben we nog het Autonoom Gemeentebedrijf Elektriciteitsnet Merksplas, dat een een-gemeente-energiebedrijf is. Dat zijn de vier spelers die vandaag bestaan.

De intercommunales zijn ooit opgericht in Vlaanderen met als doel door schaalvoordelen de kosten te drukken. Zo heb ik het toch altijd begrepen, toen ik twaalf à dertien jaar geleden in de gemeentepolitiek terechtkwam. Die intercommunales waren samenwerkingsverbanden tussen gemeentebesturen, om de rekening voor hun inwoners zo laag mogelijk te houden en de handen in elkaar te slaan. Vandaag stel ik echter vast dat die intercommunales eigenlijk het duurst zijn. Niet alleen heeft het Autonoom Gemeentebedrijf Elektriciteitsnet Merksplas al drie jaar geen prijsstijging voor distributiekosten gekend, het is ook het goedkoopste. Bij alle andere intercommunales is de rekening de voorbije drie jaar fors gestegen, gemiddeld met 35 percent, en bij sommige is er zelfs sprake van een verdubbeling op die tijd.

Nemen we bijvoorbeeld het winstcijfer van Gaselwest, dat het duurste van Vlaanderen is. De heer Decaluwe vindt dat het beste, maar ik vind dat het duurste. In 2007 maakte Gaselwest 29,445 miljoen euro winst op elektriciteit, en in 2008 32,593 miljoen euro. Dat is dus een stijging met ongeveer 3 miljoen euro op één jaar tijd. Dat is ook logisch, gezien de prijsstij-

ging met 35 percent. Vaak wordt gesteld dat de prijsstijging nodig is om te investeren in het net en voortdurend investeringen te blijven doen. Ik ben zelf ondernemer. Als ik zware investeringen doe, dan heb ik niet zulke winstcijfers. En dan gaat het alleen nog maar over de divisie elektriciteit. Voor alle duidelijkheid: dit is niet het totale winstcijfer van Gaselwest.

Het geval van PBE is nog frappanter. PBE is een van de grootste stijgers. In 2007 maakte de maatschappij 11 miljoen euro winst en in 2008 34 miljoen euro winst, maar liefst 23 miljoen euro meer. Dan hoor ik graag die intercommunales in de media vertellen dat ze dat nodig hebben om hun netwerk te vernieuwen. Nu, als ze hun winst doen stijgen van 11 naar 34 miljoen euro, dan hebben ze niet veel geïnvesteerd, tenzij ze zulke woekerwinsten maken dat ze die kunnen neerschrijven. Ik denk echter niet dat dat de bedoeling mag zijn van een intercommunale.

Tijdens mijn onderzoek heb ik vaak contact proberen te leggen met de organisaties die deel uitmaken van die groepen, zoals Iverlek, Imewo en Intergem. Die zijn allemaal gegroepeerd in Eandis. Als we de telefoonnummers bellen of de websites bezoeken van die aparte onderdelen, komen we sowieso bij de Eandiscentrale terecht. Dus al die firma's – Sibelgas, Iveka, Imea, Imewo, Intergem, Iverlek en Gaselwest – verenigen zich en gaan bepaalde kosten delen. Ze vormen eigenlijk één bedrijf. Ze behouden hun aparte structuur. Toch stijgen hun prijzen, terwijl we net een prijsdaling zouden moeten zien. Ik heb altijd geleerd dat een schaalvergroting voor betere prijzen zorgt. Neen, het gemiddelde van de prijsstijgingen in deze groep is 35 percent.

Voor Infracx geldt hetzelfde. Ook daar is er sprake van aparte nummers, maar als men een van die nummers belt, komt men terecht bij de Infracxcentrale. Ook voor de websites geldt hetzelfde. Dezelfde schaalvergroting stellen we daar vast.

Als ik dan kijk naar wat de intercommunales in Vlaanderen zich kunnen permitteren. Ik heb een half jaar geleden een studie gemaakt. 25 miljoen euro aan politieke zelfbediening heb ik gevonden! Dan heb ik het gewoon over zitpenningen aan de lokale politici, dinertjes en cadeaus. Bepaalde cadeaus worden opgestuurd naar gemeenteraadsleden. Vorig jaar kreeg ik als gemeenteraadslid van Infracx per brief een gratis jaarabonnement voor Bokrijk. Ik stel me vragen over wat dat bijdraagt tot de lokale bestuurder. Infracx deelde in totaal voor 4 miljoen euro uit. Als je dergelijke winsten maakt, dan kun je dergelijke cadeaus uitdelen. In tijden van crisis echter en op ogenblikken dat mensen amper nog hun energiefactuur kunnen betalen, noem ik zoiets gortig en moet de voogdijoverheid optreden. Dan zijn we bezig met intercommunales die grote sier maken op de kap van de kleine man en van de burger die vandaag moeite heeft om zijn energiefactuur te betalen.

Mevrouw de minister, onze vraag is om een einde te maken aan de discrepantie die we vandaag kennen, aan het oneerlijke onderscheid. Ik wil mijn gemeente Tremelo even aanhalen. Tremelo bestaat uit twee deelgemeenten: Baal en Tremelo. De ene is bij Iverlek, de andere bij PBE. De inwoners van de ene gemeente betalen gemiddeld 56 euro meer voor een gezin met vier personen dan de inwoners van de andere. Je woont een straat verder en het kost je per jaar 56 tot 57 euro meer. Dit is iets wat de burger niet kan kiezen. Het is de taak van de overheid om te zorgen dat de burger dezelfde aanbiedingen en dezelfde prijzen krijgt. Als dit wordt aangekaart, is het discours dat de intercommunales in de media brengen, steeds: ja maar, wij zijn meer landelijke gebieden, ons netwerk is uitgebreider, ons netwerk is vernieuwd. Mag dat, mevrouw de minister? Mag het dat het netwerk in goede staat is en mag het dat de elektriciteit overal geraakt? Dat is hun taak. Dat heeft te maken met kostenplanning en investeringsplanning.

Volgens mij kunnen de prijzen omlaag. Het Autonoom Gemeentebedrijf Elektriciteitsnet Merksplas bewijst dit: het heeft al drie jaar dezelfde prijs en is het goedkoopst. Ik weet ook hoe dat komt, en daarmee komen we tot de essentie van het probleem. De reden dat de prijs in Merksplas niet stijgt, is dat alle beslissingen van dat autonoom gemeentebedrijf op een gemeenteraad moeten komen, en dat is politiek. Het is niet populair om op een gemeenteraad

ter stemming te moeten leggen dat je de distributiekosten zult doen stijgen. Dat is ook de reden waarom die prijs niet stijgt. Dat bewijst ook dat de prijs niet moet stijgen, want als één gemeente eraan uit kan, dan zou een bundeling van meerdere gemeenten er veel beter aan uit moeten kunnen.

Daar zitten we met het probleem van de intercommunales. Die bewegen zich in een ongecontroleerd geheel waar eigenlijk niemand nog vat op heeft. Om cijfers van een intercommunale vast te krijgen, moet je hemel en aarde bewegen. Ik weet hoelang ik erover heb gedaan om deze vergelijking te kunnen maken. De gemiddelde wachttijd om gewoon de distributieprijzen te kennen via een officieel schrijven gericht aan een intercommunale, was twee tot drie maanden. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Sommige zetten het niet op hun website, mijnheer Decaluwe. Bij de CREG staan er bepaalde dingen op. Maar je moet een onderscheid maken: sommige intercommunales gebruiken vier gezinsleden als gemiddeld gezin, andere drie. De VREG werkt met een standaardgezin met drie personen en de CREG werkt met een standaardgezin van vier personen. Dan kom je op andere prijzen uit. Dat heeft ermee te maken dat de ene instantie Vlaams is en de andere federaal.

Mevrouw de minister, wilt u werk maken van het transparanter maken van dit distributietarief om voor elk gezin een gelijk tarief te hebben, zeker in tijden van crisis?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb met bijzondere aandacht geluisterd naar de interpellatie van de heer Reekmans. Mijnheer Reekmans, cijfers zeggen natuurlijk niet alles. Over een aantal zaken hebt u een punt, zoals de transparantie. Ik denk dat er inderdaad moet worden voortgewerkt, en vooral voor de zwaksten in de maatschappij. Dat is trouwens de voorbije periode in dit parlement sterk naar voren gebracht.

Cijfers zeggen echter niet alles. Ik kan direct een grote patat geven en de media aanspreken, maar dat is de essentie niet. Ik zal een vergelijking maken. Er zijn bouwmaatschappijen met een zeer sterke rekening-courant, maar met een verwaarloosd patrimonium. Er zijn bouwmaatschappijen met geen rekening-courant maar met een schitterend patrimonium. Daarmee is veel gezegd.

Over cijfers kun je discussiëren. Ik kan direct een aantal andere cijfers geven. Je moet alles in een globale context bekijken. Zo zijn er bijvoorbeeld de netverliezen. Ik stel vast dat bij een aantal intercommunales waar de prijs laag is, de netverliezen daar toevallig ook het grootste zijn. Klein detail. Bij andere intercommunales moet men de meterhuur incalculeren en dergelijke. Je moet alle gegevens correct bekijken. Het is belangrijk dat men alles in de juiste context probeert te zetten, maar u hebt daar eigenlijk geen belang bij.

Uw pleidooi is er een om de prijzen overal gelijk te stellen. Voor de vrijmaking van de energiemarkt was dat zo. In de Ardennen betaalde je evenveel als aan de kust. De vraag is of dat correct is. De inspanningen om elektriciteit te verdelen, zijn van een geheel andere orde. Dat geldt ook voor aardgas. U zegt ook smalend dat de intercommunales zich verbergen achter landelijk, stedelijk of hoofdstedelijk gebied. Dat is ten aanzien van de exploitatie een enorm groot verschil. Maar dit terzijde.

Mevrouw de minister, als men zou kunnen aantonen dat er geen objectieve verschillen zijn, dan moet men ingrijpen, daarvoor zijn er medestanders in heel het parlement. In de meeste gevallen kunnen die objectieve verschillen in de kosten echter worden aangetoond, vooral het verschil tussen niet-beheersbare en beheersbare kosten.

Mijnheer Reekmans, wat de beheersbare kosten betreft, hebben we het over 6 procent van de energiefactuur. De hoogste prijs van de elektriciteit is nog altijd de prijs van de elektriciteit zelf en niet die van de distributie. Wanneer de distributienettarieven stijgen, is dat vaak omdat

in dit parlement bepaalde zaken worden goedgekeurd. Gratis kilowattuur wordt op een of andere manier verrekend, en dat geldt ook voor andere zaken.

Het is belangrijk dat er een beslissing is genomen over de meerjarentarieven. Mijnheer Reekmans, u hebt een punt wanneer u zegt dat de transparantie nog meer moet worden verfijnd. Ik ben daar volledig mee akkoord. Wanneer er objectief aantoonbare verschillen zijn, moet het tarief verder kunnen zakken. Daar heb ik geen probleem mee. U moet echter correct zijn. Ook de gemeentebesturen die lid zijn van die intercommunales, krijgen een dividend terug. We kunnen dat allemaal afschaffen, maar dan moet u wel beseffen dat de gemeentebelastingen zullen worden verhoogd.

Ik volg uw pleidooi wanneer u het hebt over zitpenningen en andere. Dat doet echter niet ter zake. Er zijn voldoende controles. Ik zit in de raad van bestuur van Gaselwest. De heer Martens zit in de raad van bestuur van Eandis. Het zou niet correct zijn te zeggen dat er geen controles zijn. Het kan natuurlijk altijd beter.

Mevrouw de minister, welke stappen kunnen nog gezet worden voor meer transparantie en eenvoud? Ik sluit me echter niet aan bij de populistische toon van LDD.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik sluit me aan bij de heer Decaluwe, in het bijzonder voor wat de verschillen betreft. Ik vind het niet meer dan normaal dat er meer kosten zijn in stedelijk gebied waar misschien heel wat sociale voorzieningen worden getroffen en budgetmeters moeten worden geplaatst. Ik vraag me wel af of de vaststelling van de distributietarieven geen federale aangelegenheid is. Mijnheer Reekmans, het grootste deel van uw vraag gaat daarover. Toen wij vorige week een actuele vraag stelden, was uw fractie de eerste om te roepen dat het een federale materie betreft.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik steun volmondig de oproep van de heer Reekmans over de nivellering van de distributienettarieven, ook al gaat het om een federale aangelegenheid. De intercommunales kunnen wel op Vlaams niveau worden aangepakt. Ik hoor hier dat de prijsverschillen te maken zouden hebben met de ligging in stedelijk gebied of buitengebied. Voor zover ik weet, gaat het doorgaans om een mix. Het prijsverschil ligt niet aan de concentratie van het ene in stedelijk gebied en de concentratie van het andere in buitengebied. Waar het hier eigenlijk over gaat, is dat de transparantie volledig zoek is in al die structuren.

Het feit dat die gemengde intercommunales er nog bij komen, maakt het nog minder overzichtelijk. Electrabel is enerzijds betrokken bij de distributie en is anderzijds producent en leverancier. Ik hoor in elk geval van verschillende particuliere bedrijven maar ook van huisvestingsmaatschappijen dat bijvoorbeeld potentiële Electrabelklanten sneller en efficiënter worden behandeld dan andere kandidaten. Ik stel voor dat al wie lokaal actief is, ook eens gaat praten met mensen die actief zijn in huisvestingsmaatschappijen. Men zal daar heel wat verhalen horen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: De energiesector is hier niet sterk verschillend van andere nutssectoren. De drinkwatertarieven in Vlaanderen verschillen ook sterk per gemeente of per intercommunale. De saneringsbijdragen voor de riolen zijn ook sterk verschillend. Wat dat betreft, is energie niet anders dan andere nutsvoorzieningen.

De heer Reekmans zegt dat energie een basisrecht is. Andere zaken zoals wonen zijn dat ook. Een bouwgrond in de Vlaamse Rand kost een pak meer dan een bouwgrond in de Westhoek. Een woning huren in de stad zal meer kosten dan bijvoorbeeld in Tremelo. Het is niet omdat iets een basisrecht is, dat per se de tarieven moeten worden geüniformiseerd.

Mijnheer Reekmans, u hebt het hier over de woekerwinsten die intercommunales zouden maken. Het is goed dat u een dossier hebt aangelegd, maar uw dossier is nog niet volledig. De tarieven van de distributienetbeheerders, en dat is een gereguleerde sector, worden vastgelegd door de CREG, die enkel toestaat om redelijke kosten in de tarieven te verwerven. Onredelijke kosten worden geschrapt uit de tarieven. De vergoedingen die de intercommunales krijgen, zijn een soort van kapitaalsvergoeding op de herinvesteringswaarde van hun net. Het feit dat die vergoedingen zo zijn gestegen, heeft niets te maken met het feit dat die intercommunales plots winst willen maken op de kap van de consument. Dat heeft te maken met de juridische dading die is gesloten, en met het feit dat de intercommunales tegen een aantal beslissingen van de CREG naar de rechter waren gestapt en gelijk hadden gekregen. De CREG heeft met de intercommunales een dading afgesproken. Kosten die de gemeentebesturen in de intercommunales reëel maakten voor de aankoop van stroom en het dekken van de netverliezen, mochten niet worden doorgerekend in de tarieven omdat de regulator die kosten veel te hoog vond omdat er in Vlaanderen geen echte marktwerking is.

Met dat laatste ben ik het trouwens volmondig eens. Dat wil echter niet zeggen dat men die kosten niet effectief heeft gemaakt of dat de gemeenten niet het recht hebben om ze door te rekenen. Ten gevolge van die juridische dading, waarbij men een vergelijk heeft gevonden tussen de regulator en de intercommunales, is er nu een rechtzetting die maakt dat de gemeentebesturen hun reëel gemaakte kosten in de tarieven mogen doorrekenen. In het verleden was dat niet het geval. Het feit dat Electrabel er in zit, heeft wat dat betreft weinig invloed. Los daarvan ben ik het wel volledig met u eens dat het beter zou zijn als Electrabel daar niet in zat. Dat is ook wat we hebben afgesproken in het decreet Intergemeentelijke Samenwerking. Tegen 2018 moeten al die intercommunales zuiver zijn. Dat zou veel eerlijker zijn, niet omdat Electrabel die winsten zit op te pompen, maar om een eerlijke nettoegang te verzekeren en om praktijken die de heer Sanctorum aanhaalt, te vermijden. Om redenen van puur onafhankelijk netbeheer ben ik ook voor het zuiver maken van onze intercommunales.

Stel nu dat we beslissen dat we het niet kunnen, dat het niet onze bevoegdheid is, dat het tarievenbeleid onder de verantwoordelijkheid van de federale overheid valt. In onze oneindige goedheid hebben we bij het onderhandelen van het eerste pakket van de staatshervorming ingestemd om die zaak te regionaliseren. Maar zelfs die borrelnootjes leken te hard om te kraken. Voor ons is er geen probleem om die bevoegdheid te regionaliseren. Stel nu dat we beslissen om het beleid te uniformiseren, dan gaat dat wel ten koste van de gemeentebesturen die in het verleden extra inspanningen geleverd hebben om hun net op peil te houden. Die worden dan in feite gestraft. De inwoners worden dubbel gestraft omdat ze al betaald hebben voor die investeringen via hun nettarieven. Plots zouden hun tarieven stijgen. We moeten daar toch voor opletten.

Wat wel mogelijk is, is dat onevenredige kosten die sommige distributienetbeheerders dragen ten gevolge van de openbare dienstverplichtingen – zonnepanelen die in sommige regio's meer potentieel hebben dan in andere, de warmtekrachtinstallaties die in regio's met veel glastuinbouw veel sterker aanwezig kunnen zijn dan elders – wel gesolidariseerd worden. We hebben daartoe een aanzet gegeven via ons Groenestroomdecreet. Wat ons betreft, mag dat ook verder gaan. Het is nu geplafonneerd en gelimiteerd. We zouden verder kunnen gaan, zodat we kunnen voorkomen dat die tarieven in de toekomst op een onevenredige manier verder uit elkaar groeien. We zouden veeleer op dat vlak inspanningen kunnen leveren dan botweg te zeggen dat er één tarief moet worden ingevoerd in heel Vlaanderen.

De heer Jan Penris: Namens mijn eigen fractie zou ik er kort een standpunt aan willen toevoegen. Ik heb begrepen dat de heer Reekmans kamerbreed wordt gevolgd als hij pleit voor meer transparantie in de tariefssystemen. Zelfs CD&V geeft toe dat daaraan gewerkt kan worden. Ik denk dat de minister daar een antwoord op kan formuleren.

Natuurlijk blijft er een ideologische kloof tussen de rol en de noodzaak van de intercommunales als tussenniveau in het hele distributieverhaal. Groen! en LDD zitten op dat vlak op

dezelfde golflengte. Ook wij zitten op die golflengte. Ik vind niet dat de intercommunales het meest geschikte niveau zijn om de elektriciteitsdistributie te organiseren. Ik weet dat dat historisch gegroeid is, maar bij die groei zijn er een aantal scheeftrekkingen ontstaan. Men kan zich dan natuurlijk ergeren aan een aantal randfenomenen, zoals de hoge uitkeringen voor de beheerders enzovoort. Dat is echter niet de essentie. De essentie is of we efficiënt aan elektriciteitsdistributie in Vlaanderen doen door de intercommunales daarvoor in te schakelen. Ik denk dat dat op dit moment niet meer het geval is.

Ik pleit er dan ook voor om van die intercommunale structuren inzake elektriciteitsdistributie af te stappen en om een Vlaamse structuur in het leven te roepen, waardoor kostprijverschillen per regio uitgeschakeld kunnen worden, want nu heeft elke distributeur wel een reden om zijn tarieven aan te passen. Soms gaat het om overheidsmaatregelen. De injectie van groene stroom zal de ene distributeur al wat meer op kosten jagen dan de andere. Het sociale tarief dat wij hebben ingevoerd, zal de ene distributeur al sneller op kosten jagen dan de andere. Maar wij pleiten voor een zo gesolidariseerd mogelijke energiedistributiekost. Dat is maar mogelijk als de intercommunales als tussenniveau wordt uitgeschakeld. Mevrouw de minister, wenst en kunt u in deze richting meedenken?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer de voorzitter, collega's, een aantal elementen van antwoord werden door verschillende sprekers al op tafel gelegd.

Op de eerste plaats is er het bevoegdheidsissue. De Vlaamse minister van Energie is niet bevoegd voor de distributietarieven van elektriciteit en aardgas. Ik zal even de principes aanhalen. De bijzondere wet van 8 augustus 1980 heeft die bevoegdheid bij de federale overheid gelegd. De federale overheid heeft ook vastgelegd hoe de distributienettarieven worden geregeld. Ook de rol van de energieregulator CREG is vastgelegd. Hij ziet toe op de naleving van de regelgeving van de federale overheid. Voor meer informatie over die specifieke tarieven, ook voor die van de distributienettarieven van de distributienetbeheerders AGEM, P.B.E., Iverlek en Sibelgas Noord, moeten we doorverwijzen naar de federale overheid, en meer bepaald naar de regulator CREG. Het is de CREG die oordeelt over de billijkheid van de kosten die aangerekend worden door de distributienetbeheerders en die uiteindelijk worden doorgerekend in de distributienettarieven. Ik ga ervan uit dat de CREG die zaak ernstig neemt en dat hij er met de nodige zorg voor transparantie en evenwicht op toeziet. Het parlement kan uiteraard alle informatie van de CREG krijgen over welke kosten worden opgenomen, doorgerekend en niet worden doorgerekend.

Algemeen moeten we meedelen dat de federale regelgeving en meer bepaald het KB dat de distributietarieven regelt, voorziet in die distributienettarieven, die worden opgemaakt op basis van de kosten van de distributienetbeheerders. Die kunnen, zoals hier al door verschillende sprekers is aangehaald, verschillen van netbeheerder tot netbeheerder naargelang van de structuur of de aard van het te bedienen netgebied. Zo hebben de meer landelijke netgebieden een andere typologie dan de stedelijke netgebieden. Het aantal meter leiding per aansluiting, maar ook de kosten voor de uitvoering van die sociale openbaardienstverplichtingen kunnen verschillen naargelang van de typologie van het distributiegebied waar de distributienetbeheerder actief is.

De investerings- en afschrijvingspolitiek van de distributienetbeheerders in het verleden heeft uiteraard ook een belangrijke invloed op de kosten. Zo verschilde in het verleden het beleid ten aanzien van de uitbreiding van het aardgasnet bij de verschillende netbeheerders. Daarnaast heb je ook eenmalige kosten of baten met een onmiddellijke weerslag in de tarieven van de daaropvolgende jaren.

Dit alles maakt dat de nettarieven heel verschillend kunnen zijn tussen de verschillende distributienetbeheerders onderling, en ook dat de tarieven van een distributienetbeheerder behoorlijk kunnen schommelen in de tijd.

Ik wil hier nog aan toevoegen dat het inderdaad een stap vooruit is dat er nu meerjarentarieven zijn. Die zijn ook door de CREG vastgesteld. Als we daar meer informatie over willen, moeten we ons tot de CREG wenden.

Alle vragen over de voogdijminister van de intercommunales zult u moeten stellen aan de minister van Binnenlands Bestuur, die daarover gaat.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mevrouw de minister en ook mijn collega van de N-VA, ik weet wel degelijk wat Vlaams is en wat federaal is. Ik hoor u, mevrouw de minister, graag zeggen dat de regulator op basis van de kosten met de intercommunales een afspraak heeft gemaakt. Dat zal ook de reden zijn waarom de Raad van State zich heeft moeten uitspreken. Want wat is daar op het federale niveau gebeurd? Het is een publiek geheim dat het dossier naar de Raad van State is gegaan omdat minister Magnette, nadat hij enkele PS-burgemeesters die de prijzen hoger wilden, over de vloer had gehad, even het contract heeft aangepast. Het dossier is naar de Raad van State gegaan omdat het contract eenzijdig door de minister is aangepast terwijl hij dat niet mag doen. Zo goed wordt dat gebaseerd op basis van de kosten.

Dat voor wat betreft het federale niveau. Dat is de prijs op zich. Wij kunnen in Vlaanderen wel degelijk iets doen. Mevrouw de minister, ik vond het op zijn minst een uiting van beleefdheid dat ik de Vlaamse minister van Energie, die bevoegd is voor de intercommunales, op basis van mijn vaststellingen hierover interpelleerde.

Mijnheer Decaluwe, ik hoor u graag de vergelijking maken tussen de kust en de Ardennen. Ik weet ook dat de kust een andere geografische constellatie heeft dan de Ardennen, maar ik heb het over Vlaanderen. Wij hebben Vlaamse Ardennen in Oudenaarde, maar wij hebben het niet over de Ardennen met de Baraque de Fraiture en dergelijke toestanden. Mijnheer Decaluwe, ik hou mij niet bezig met de Waalse intercommunales. Ik heb het over de Vlaamse intercommunales. Maar in die zin ben ik in mijn hoofd misschien al een stap verder qua Vlaamse onafhankelijkheid dan u als CD&V'er.

Ik heb de moeite gedaan om dat eens te bekijken op basis van cijfers en gemiddelden van De Post. De straten en georoutes kunnen u heel veel leren over de afstanden tussen huizen. Alle intercommunales hebben wel degelijk een mix tussen stedelijk en landelijk gebied. Er zijn natuurlijk uitspringers maar, mijnheer Decaluwe, Gaselwest, de duurste, waar u een eminent lid van de raad van bestuur bent, heeft een heel goede mix in vergelijking met de andere. Doe gerust eens de controle, in een volgende commissievergadering zullen we het daar eens over hebben. Ik denk niet dat De Post met de natte vinger werkt. Ik durf te zeggen dat die mensen degelijk werk hebben gedaan alvorens ze dat hebben ingevuld. Ik denk niet dat we het vandaag over geografie moeten hebben.

Natuurlijk is iedereen het erover eens dat transparantie belangrijk is. Maar, mijnheer Decaluwe, waar wacht u op? Bij mijn weten is CD&V maar vijf jaar uit de Vlaamse Regering geweest. U bent niet echt de ideaal geplaatste persoon om hier over transparantie te komen praten. Doe het, in plaats van er hier over te spreken. Hetzelfde geldt voor de discussie over de fietspaden van gisteren: als CD&V dat met evenveel daadkracht doet als ze in het parlement van hun tram maken, om het beleefd te zeggen, zullen we heel snel goede fietspaden hebben.

Ik hoor mijn collega van sp.a, de heer Martens, graag zeggen dat we in 2018 zuivere intercommunales zullen hebben. Collega's, luister goed: we hebben tien jaar nodig om weer naar zuivere intercommunales te gaan. Ik heb Electrabel niet bij die gemengde intercommunales genomen. Bij mijn weten hebben andere partijen, die de meerderheid vormden, dat toegelaten.

Ik volg het standpunt van mijnheer de voorzitter. Ook bij LDD denken wij meer en meer aan één Vlaams instituut, aan één Vlaams bedrijf, waar alle intercommunales zouden samenko-

men. Het is een denkpiste die ik hier op tafel gooi. Wij hebben daar nog geen verdere studie naar verricht. Wij zouden alle intercommunales kunnen fuseren in één Vlaams bedrijf voor alle Vlamingen – en dan is het probleem opgelost. Dan neem je die met minder investeringen en die met meer investeringen, en doe je de bluts met de buil. Wij hebben in de verkiezingscampagne veel gehoord over het Vlaams Energiehuis, maar dat is bij mijn weten nog altijd een lege doos. Het is misschien een hint om er eens iets in te stoppen. Zo kan dat Vlaams Energiehuis ooit eens een levensvatbaarheid krijgen.

Ik blijf bij mijn twee cijfers. Ik vind het jammer dat ik niet alle cijfers van mijn winstvergelijkingen heb meegebracht. Ik heb in onze studie één ding vastgesteld: alle bedrijven hebben, van 2007 tot 2008, winst gemaakt.

Als we kijken naar de cijfers vóór de prijsstijging van 35 percent, dan maakten de meeste zelfs verlies of schommelden rond hetzelfde. Twee cijfers blijven me opvallen: PBE van 11 miljoen euro winst naar 34 miljoen euro winst in één jaar. Dat is maal drie. Gaselwest dat er in tijden van crisis ook in slaagt 4 miljoen euro winst te maken. Goed bestuur? Neen. Dat heet efficiëntiewinsten boeken. In tijden van crisis, als mensen amper hun energiefactuur kunnen betalen, zijn het niet de intercommunales die vetpotten moeten aanleggen, maar is het de burger die zijn factuur moet kunnen betalen.

In het Vlaams Instituut waar ik het net over had, zijn er twee blokken: Infrac aan de ene kant, Eandis aan de andere kant. Het is een heel simpele fusie. De voordelen van de lokale bestuurders verdwijnen.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer Martens, de solidarisering hebben we inderdaad op de valreep in de vorige legislatuur aangepast. Solidariseren moeten we eerlijkheidshalve ook in het hele debat bekijken, ook inzake de opbrengsten. Als een bedrijf 50 hectare zonnepanelen plaatst en daarvoor een interessant voordeel en groencertificaten krijgt, wat dan met de solidarisering? Zo zwart-wit is dat niet, we moeten dat totaal bekijken.

Mijnheer Reekmans, als LDD de absolute meerderheid zou hebben, dan zou het leven onwaarschijnlijk simpel zijn. Dit is absoluut simplisme. U hebt compleet onjuiste dingen gezegd. De volgende keer moet u uw naaste medewerkers meebrengen, dan kunt u meer gefundeerde uitspraken doen.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Decaluwe, welke cijfers zijn simplistisch en waarin vergis ik mij?

De heer Carl Decaluwe: Uw toon en uw dossierkennis...

De heer Peter Reekmans: Mijn inhoud, mijnheer Decaluwe, daar gaat het over. Mijn toon en hoe ik aan expressie doe, heeft er niets mee te maken. We zijn hier niet om aan mimiek te doen. Ik vraag u concreet, waar vergis ik mij inhoudelijk? Zeg het mij.

De heer Carl Decaluwe: Ik heb het gezegd in het begin, cijfers zeggen niet alles. Ik heb een voorbeeld gegeven.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Decaluwe, wie is hier de populist?

De heer Carl Decaluwe: Als u het hebt over Electrabel in 2018, waar gaat u dan het geld halen?

De voorzitter: We stoppen deze discussie.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Reekmans en door mevrouw Van den Eynde werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de vastgestelde onregelmatigheden in de sector van de sociale kredietverlening

Interpellatie van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over onregelmatigheden bij de erkende kredietmaatschappijen

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over kredietmaatschappijen die sociale leningen verstrekken

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over wantoestanden in de sector van de erkende kredietmaatschappijen en de maatregelen om deze te hervormen

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, op 22 september heeft minister Van den Bossche heel breedvoerig in de media verkondigd dat er bij driekwart van de 39 erkende kredietmaatschappijen ernstige problemen en inbreuken waren. Mevrouw de minister, niet alleen wij hebben de wenkbrauwen gefronst. Ook in de sector zelf was dat het geval. Zelf heb ik de voorbije jaren in deze commissie meermaals kanttekeningen gemaakt bij de werking van een aantal van die sociale kredietmaatschappijen, maar ik moet wel toegeven toch wel geschrokken te zijn door de omvang, zoals die bleek uit de persmededeling en de krant.

We weten dat er heel veel kleine sociale kredietvennootschappen bestaan, die vooral op zichzelf georiënteerd zijn. Ik hoef slechts naar mijn eigen regio te kijken. Dan moeten we de vraag durven te stellen wat de maatschappelijke meerwaarde daarvan is voor de sociale doelgroep. De vorige minister van Wonen heeft alleszins aan de erkenning minimale productienormen gekoppeld. Eerst ging het over minstens twaalf leningen op jaarbasis. Later werd dat opgetrokken tot een minimumvolume van 2 miljoen euro per jaar. Ik verneem nu dat op basis van die steekproeven zou blijken dat maar liefst 17 percent van die verstrekte sociale leningen niet zouden voldoen aan die toekenningsvoorwaarden. Dan stel ik me daar fundamentele vragen bij.

Tegelijk wil ik ook zeggen dat ik me eveneens vragen stel bij die kredietsector. Eind augustus heeft die sector zelf een persconferentie gegeven. Uit onderzoek blijkt dat er van de 160 miljoen euro maximaal 70 percent was opgenomen. Dan heb ik het over het totaal van de maatschappijen in Vlaanderen. Ik kan me voorstellen dat er hier mensen zijn die zeggen dat de maatschappij waarin ze actief zijn, die productienorm haalde.

Sowieso moeten we durven erkennen dat het aantal sociale kredietvennootschappen afneemt. In 2005 waren er 47, vandaag 39. Ik heb er zelfs weet van dat een aantal maatschappijen ernstig overwegen tot vereffening over te gaan. Daarom wil ik een aantal kanttekeningen maken. Dat is immers een zorg. Ik vind niet dat we het kind met het badwater mogen weggooien.

Een deel van de sector stelt dat ze natuurlijk niet door de Vlaamse overheid worden gesubsidieerd. Dat is correct, maar dat mag natuurlijk geen alibi zijn om geen minimale deontologische code te hanteren. Ik begrijp minister Van den Bossche dus toen ze stelde dat er normvervaging is. Dat blijkt ook. Anderzijds mag de Vlaamse overheid niet te hoog van de toren blazen. Er is een gewestwaarborg, maar laten we eerlijk zijn: de Vlaamse overheid verdient daar ook aan. De kandidaat-leners moeten immers telkens een premie betalen aan het gewest. Mevrouw de minister, u kunt dat allicht bevestigen of ontkennen, maar de jongste

jaren zou het Vlaamse Gewest vrijwel nooit meer hebben moeten interveniëren wat de waarborg betreft. In die zin zou het interessant zijn mocht de commissie een overzicht kunnen krijgen van welke bedragen aan gewestwaarborg er de jongste tien jaar werden gestort, welke interventies het gewest op basis daarvan heeft moeten doen en welke pot aan financiële reserves er werd opgebouwd.

De sector verdedigt zich ook met de vaststelling dat de Vlaamse overheid de jongste tien jaar op geen enkele wijze heeft aangegeven hoe de dossiersamenstelling moest gebeuren en welke procedures er moesten worden gevolgd. Integendeel, op een bepaald ogenblik kregen een aantal maatschappijen zelfs de instructie van de koepel dat er geen attesten meer moesten worden bijgehouden, aangezien de dossiersamenstelling gebeurde op verklaring van eer. Voor alle duidelijkheid: er moet een normenkader zijn, maar dan moet de Vlaamse overheid ook kleur durven te bekennen.

Een laatste veelgehoorde opmerking is dat de controles in alle vennootschappen niet op dezelfde manier zijn gebeurd. Ik vermoed dat daar uw probleem schuilt. Het probleem is ook dat er geen goed inspectieverslag zal kunnen worden geleverd. De inspecties die plaatsvonden in het begin van de maand, zullen anders zijn geweest dan die op het einde van de maand. Er werd niet altijd dezelfde vraagstelling gehanteerd. In sommige maatschappijen heeft de inspectie heel diepgaand kunnen werken, in andere is dat allicht oppervlakkiger geweest. Ik vraag me zelfs af of er niet opnieuw een doorgedreven analyse moet worden gemaakt. Misschien zullen zo gebreken die er nog steeds zijn bij maatschappijen die in het begin controle hebben gehad, aan het licht kunnen worden gebracht.

In het verleden heeft onze fractie altijd gepleit voor responsabilisering, maar ook voor schaalvergroting, zodat we solide maatschappijen krijgen. Maar voor alle duidelijkheid, mevrouw de minister: wees toch voorzichtig. Ik weet dat u de vervangende minister bent, maar ik hoop dat u dat ook overmaakt aan minister Van den Bossche, als mijn persoonlijke boodschap. We willen te allen tijde vermijden dat er morgen geen sociale kredietsector meer bestaat. Ik heb in het verleden altijd gezegd dat de sociale kredietsector maar zal floreren wanneer er iets gebeurt in de financiële wereld. Wel, ik heb een beetje gelijk gekregen. Het zijn vandaag de populaire instanties. U weet dat ze ook een enorm grote financiële reserve hebben, namelijk 175 miljoen euro. Welnu, ik zeg u: er zijn vandaag echt maatschappijen die overwegen tot vereffening over te gaan, met alle gevolgen van dien. Als ze vereffenen, moet immers 33 percent van die financiële reserve van de kredietmaatschappijen naar de federale overheid gaan. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat Vlaanderen zo de federale overheid financiert.

Het gaat er me om dat een bepaalde doelgroep in onze samenleving altijd een beroep zal kunnen doen op sociale kredietverlening. Natuurlijk zijn de kredietvennootschappen begonnen. De minister zal waarschijnlijk in haar wiek geschoten zijn. Ze zal hebben gezegd: ik zal ze eens een lesje leren en ik zal ook eens naar buiten komen. Dat is goed bedoeld. Het is bijna alsof daar grootschalige corruptie heeft plaatsgevonden, wat al evenmin het geval is. Vandaag bevinden we ons in die situatie dat die vereffeningen de praktijk zullen zijn, echt waar. De vrees is dat het huidige instrumentarium ontoereikend is om dergelijke rampscenario's te vermijden. Vanaf het ogenblik dat iemand minstens 25 percent van die aandelen controleert, kan hij elke beslissing om over te gaan tot vereffening blokkeren. De vraag is: wat gaan we de sociale kredietvennootschappen aanreiken met het oog op een dergelijke situatie?

Mijnheer de voorzitter, het was wikken en wegen: een interpellatie of een vraag om uitleg? We hebben geoordeeld dat ik niet meteen via een interpellatie de minister wou destabiliseren. Ik zal de hele kwestie van de verzekeringsactiviteiten dus niet behandelen. Ik hoop alleszins daar later nog op terug te komen. Mevrouw de minister, in ieder geval is het belangrijk dat er wordt gerationaliseerd en geprofessionaliseerd in de sector, maar dat er ook minimale regels van goed bestuur zijn.

Voor alle duidelijkheid, we hebben enerzijds sociale kredietvennootschappen, die niet door Vlaanderen worden gesubsidieerd en die een gewestwaarborg hebben. Ik maak me sterk dat de Vlaamse overheid daar zelfs aan verdient. Anderzijds hebben we de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds. Ik wil vragen dat, naast de inspectie die heeft plaatsgevonden bij de kredietvennootschappen, er morgen ook een inspectieverslag zou komen van zowel de VMSW als het Vlaams Woningfonds. In het verleden hebben we meermaals zelfs een audit gevraagd. We hebben die nooit gekregen. We kunnen geen appels met peren vergelijken. Willen we rationaliseren in de sector van de sociale kredietverlening, dan moeten we een zicht hebben op alle elementen. Ik weet dat de pot van de VMSW al in juni op was. Het probleem is dat er sprake is van verschillende voorwaarden en onderlinge concurrentie. Het grote verschil is dat Vlaanderen enerzijds wel subsidieert, via zowel de VMSW als het Vlaams Woningfonds, maar dat er anderzijds sprake is van een sector die niet is gesubsidieerd.

Mevrouw de minister, welke maatregelen hebt u genomen? We zullen het debat kunnen voortzetten aan de hand van dat verslag. Ik vraag uitdrukkelijk dat we ook een inspectieverslag zouden kunnen krijgen van de twee andere instanties. Mevrouw de minister, ik weet niet of u dat vandaag al kunt aangeven, maar ik wil u vragen op welke manier er, op basis van die evaluatie, een harmonisatie van de sociale leningen zal komen, zoals dat ook werd aangekondigd in het regeerakkoord.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, eigenlijk was mijn interpellatie over die intercommunales nog maar een opwarmertje. *(Gelach)*

Ik doel daarmee op dingen die scheeflopen en absoluut niet kunnen worden gecatalogiseerd onder de noemer ‘goed bestuur in Vlaanderen’.

Ik hoor de meerderheid hier graag zeggen dat er allerlei schort en dat er moet worden opgetreden, maar ik vraag me toch af wat die lokale mandatarissen van de drie grote traditionele politieke partijen eigenlijk uitvreten in de raden van bestuur van die sociale woningen en die erkende kredietmaatschappijen. Blijkbaar laten die dat allemaal oogluikend toe. Ofwel zegt dat veel over de bekwaamheid van de mensen die daarin zetelen, ofwel zegt het veel over het koud en warm blazen op verschillende niveaus door bepaalde partijen.

Nog veel storender dan in de hele discussie die we daarnet hebben gevoerd over energie en elektriciteitsrekeningen, is het immens grote contrast. Erkende maatschappijen dienen om leningen toe te kennen aan Vlamingen die een bescheiden woning bouwen, dus aan de man in de straat. Nu krijgen we daarover een aantal verhalen. Ik heb maar één dossier bij me, namelijk dat van Eigen Heerd. Daar zullen we het dadelijk nog diepgaander over hebben. De heer Decaluwe stelde zonet al 20 van de 39 dossiers te hebben. Ik ben niet zo snel als hij – ofwel beschik ik over de verkeerde vrienden en relaties. Commissieleden van de meerderheid komen hier pronken dat ze al stukken krijgen, terwijl andere leden van de minister te horen krijgen dat ze die niet krijgen. Ik weet niet hoe hij die heeft verkregen. *(Opmerkingen)*

Ik stel vast dat die contrasten immens zijn. Dat vind ik zo jammer, zeker nu dat naar boven komt in tijden van crisis. Neen, mijnheer Decaluwe, wij van LDD zijn niet populistisch als het over deze zaken gaat. We doen niet aan schandalitis, maar het is de meerderheid die deze schandalen toelaat. Als dit alles gebeurt, kunt u zich toch niet verschuilen achter ‘goed bestuur’ en beweren dat u goed bezig bent?

Ik had het daarnet over het dossier van Eigen Heerd, een dossier van acht jaar geleden. Toen werd vastgesteld dat daar zaken fout liepen. De minister-president zegt vaak dat we niet mogen geloven wat er in de krant staat, maar De Morgen heeft onlangs opnieuw het verhaal van Eigen Heerd gebracht, en dat klopt wel degelijk. Dat is het enige dossier dat we ook hebben, en dat we hebben nageplozen.

Mevrouw de minister, sta me toe even een en ander te citeren, waaruit blijkt waarover dat gaat. Dan weten we ook waarover die andere dossiers gaan. Bevoegd minister Van den Bosche heeft immers zelf verklaard dat 30 van de 39 maatschappijen allesbehalve volgens het boekje functioneren. Dat is een heel zware uitspraak. Ik vat even het dossier Eigen Heerd samen: “De zaakvoerder werd op een bepaald ogenblik betrapt op jarenlange fraude. De man blijkt zich systematisch de aandelen toegeëigend te hebben van overleden aandeelhouders. Bewijzen van betaling of van aanbidding van deze aandelen aan andere geïnteresseerden kan hij geenszins voorleggen. Op deze manier werd deze zaakvoerder, na de banken, de grootste aandeelhouder van deze EKM. In de oorlog noemde men zoiets ‘lijkenpikkers’. Wat eveneens de aandacht trekt, is de verblijfplaats van deze persoon, namelijk een prachtige villa langs de prestigieuze Turnhoutse Parklaan, eigendom van EKM Kempens Woonkrediet en aan de zaakvoerder verhuurd voor de ronde som van maandelijks 425 euro, blijkbaar zelfs inclusief water, verwarming en telefoon.”

Die man zal niet klagen over zijn elektriciteitsrekening. Ik vervolg: “Nadat deze feiten aan het licht kwamen, blijkt de raad van bestuur van de EKM nog steeds geen reden gezien te hebben om een formele klacht tegen betrokkene in te dienen. Enkel werd een sanctie tegen de man genomen, in de vorm van de opzegging van zijn arbeidsovereenkomst, per 1 februari 2006. Hij verkreeg evenwel een opzegtermijn van 21 maanden, met vrijstelling van elke prestatie vanaf 1 mei 2006. Vanaf die dag moest de man dus geen enkele prestatie meer leveren, maar bleef hij wel bezoldigd en bleef 5672,81 euro per maand krijgen, naast dubbel vakantiegeld en eindejaarspremie. Nadat de opzegperiode per 1 november 2007 afliep, verkreeg de man vanuit de EKM een aanvullend brugpensioen tot en met zijn 65^e verjaardag, en dit loopt tot september 2010. Een onwaarschijnlijk gulle regeling voor een man die zich dus jarenlang te buiten ging aan alles behalve correct beheer en zich onomwonden verrijkte met gelden bestemd voor sociale huisvesting.”

Dit is een dossier dat collega’s die hier al langer zitten, acht jaar geleden behandeld hebben. Daar is vandaag nog niets aan gedaan. Integendeel, die man blijft, zelfs tot september 2010, zijn brugpensioen genieten. Je mag inspecties doen zoveel je wilt, je mag audits doen zoveel je wilt, maar je moet wel optreden tegen deze malversaties in de maatschappij. Dit noem ik gewoon crimineel. Mensen die dat doen op de kap van intercommunales, sociale woonmaatschappijen of EKM’s, zijn niet bezig met serieuze zaken. Als je weet dat de sociale woningen in Turnhout gemiddeld 400 euro kosten en dat deze man een kast van een villa kan huren voor 425 euro per maand, is dat je reinste schande.

Ik lees in de krant wat de minister zei over het inspectieverslag van die 39 EKM’s: onrechtmatig toegekende leningen, te weinig activiteiten of net andere bezigheden ontplooiën, allerlei dure cadeaus en beloningen die de EKM’s aan hun bestuurders schenken, een Visakaart die circuleert, etentjes, voetbaltickets, dure kantoren huren bij een familielid van de directeur, buitensporig hoge zitpenningen en verplaatsingskosten opstrijken enzovoort. Daar zit nu net het hele probleem. Dat is wat ik bedoelde toen ik daarstraks over de energie-intercommunales zei dat het slechts een opwarming was.

Toen ik de intercommunales in Vlaanderen onder de loep nam, dacht ik dat ik alles al gezien had. Ik heb tijdens de twee weken die ik eraan heb gewerkt, 25 miljoen euro gevonden aan cadeautjes, zitpenningen en dergelijke. Als we de sociale huisvestingsmaatschappijen en de EKM’s daarbij optellen, denk ik dat we op jaarbasis zullen uitkomen op miljoenen euro’s belastingsverspilling. Ik hoor het graag zeggen in de parlementen, ik hoor de meerderheid graag zeggen dat we in crisis zijn, dat we moeten besparen en zorgen voor efficiëntiewinsten, en vooral voor goed bestuur. Maar goed bestuur wil zeggen dat dit niet langer kan en dat er tenminste wordt opgetreden.

Mevrouw de minister, ik kan het u niet kwalijk nemen en ook de minister die u vervangt niet, maar de vorige Vlaamse Regering en de regering daarvoor hebben een verpletterende verantwoordelijkheid in het dossier van Eigen Heerd. Het feit dat dit dossier na zeven jaar terug

opduikt in een krant, het feit dat aan dat dossier niets gebeurd is, dat die directeur gewoon beloofd blijft, is een teken dat men de kat bij de melk zet. Als je in een EKM zit en ziet wat een collega-directeur in Turnhout allemaal kan, waarom zou je dat dan ook niet eens proberen? Dit is het signaal dat de voogdijoverheid, de bevoegde Vlaamse minister moet geven: dit moet stoppen. Als we dit aanpakken, zullen we heel veel efficiëntiewinsten boeken. Mevrouw de minister, wij vragen dat u onmiddellijk optreedt, zelfs strafrechtelijk en met terugwerkende kracht, tegen al degenen waarvan zelfs al bewezen is dat ze zich schuldig hebben gemaakt aan misbruiken binnen de EKM's.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we zullen de komende weken nog aardig wat tijd, energie en aandacht besteden aan dit dossier. Ik ga heel veel van de argumenten die al zijn aangehaald, niet opnieuw gebruiken.

Anders dan mevrouw Heeren heb ik wel enkele meer specifieke vragen, en net als mevrouw Heeren had ik aanvankelijk de intentie een interpellatie te richten aan de minister. Mocht de heer Peumans nog onze fractieleider zijn geweest, dan zou die dat wel toegestaan hebben. Maar de heer Van Dijck zei dat ik een beetje behoedzaam moet zijn, want ik ben een nieuweling. Dat is de reden waarom het geen interpellatie is geworden.

Mevrouw de minister, ik stel vast dat de Stichting voor Sociaal Woonkrediet, die de verschillende kredietvennootschappen groepeerd, een aantal van de naar buiten gebrachte cijfers door minister Van den Bossche betwist en zegt dat ze niet op de hoogte zou zijn gebracht van de resultaten van die doorlichting die toch al enkele maanden liep. Ik stel ook vast dat aan sommige EKM's sancties zouden worden opgelegd. Bij sommige is er zelfs sprake van het kwijtraken van de erkenning. Daarom heb ik een aantal zeer specifieke vragen.

Klopt het dat bepaalde kredietmaatschappijen gewoon niet hebben geantwoord op de opmerkingen en vragen van de inspectie? Zo ja, om welke kredietmaatschappijen gaat het dan? Hoe gaat u een en ander verder opvolgen?

Welke kredietmaatschappijen valt absoluut niets te verwijten? De heer Decaluwe zal misschien al in enkele van die twintig verslagen hebben vastgesteld dat er ook maatschappijen zijn die wel goed bestuur leveren en wel bona fide zijn. Ook dat mag worden benadrukt. We mogen niet het kind met het badwater weggooien, zoals mevrouw Heeren zei, en we mogen niet iedereen over dezelfde kam scheren. Dus graag een specifiek antwoord op de vraag welke kredietmaatschappijen absoluut niets te verwijten valt.

Welke tussentijdse en/of structurele maatregelen zult u nemen? Welke erkende kredietmaatschappijen riskeren sancties?

De inspectie zou naar verluidt – we hebben er geen zicht op – begin dit jaar hebben plaatsgevonden. Nochtans werd pas gerapporteerd afgelopen zomer. Hoe komt het dat dat zo lang heeft geduurd? Waarom werd de Stichting voor Sociaal Woonkrediet al dan niet – ik laat het in het midden – op de hoogte gebracht van de resultaten van die doorlichting?

Ik heb in de pers kunnen lezen dat in bepaalde individuele dossiers sprake is van een onterechte toekenning van een lening. Kan in die individuele dossiers, waarbij onterecht en tegen de regels in een sociale lening werd toegekend, een en ander worden herzien?

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, er is al heel veel gezegd, de controles waarover het gaat, zijn al aangehaald. Het is treffend dat in driekwart van de controles er inbreuken en problemen zijn vastgesteld, het ene geval al ernstiger dan het andere. Wat mij bezorgd maakt, is het volgende. Die kredietmaatschappijen met als maatschappelijk doel net om leningen te verstrekken aan mensen met een bescheiden inkomen, die bij de gewone banken meestal uit de boot vallen of ongunstige voorwaarden

krijgen, kunnen hun opdracht waarmaken dankzij een borg van de Vlaamse overheid. Daarom is wat uit die controles blijkt, toch wel choquerend.

Er zullen inderdaad kredietmaatschappijen zijn waar wel goed werk wordt geleverd. Ik wil absoluut niet veralgemenen. Uit veel controles blijkt echter toch dat een aantal van die kredietmaatschappijen hun maatschappelijke opdracht niet al te ernstig nemen. Er is sprake van ernstige normvervaging en een gebrek aan professionalisme. Verschillende maatschappijen beantwoorden niet aan de erkenningsvoorwaarden. Er werden gebreken vastgesteld inzake kasbeheer en sommige uitgavenposten bleken erg moeilijk verzoenbaar met het maatschappelijke doel. Bovendien waren er blijkbaar ernstige deontologische problemen en waren er maatschappijen met financiële moeilijkheden.

De heer Reekmans zegt dat dit alles echt niet kan. Dat is ook onze visie en ik dacht ook die van de minister, die inmiddels heeft aangekondigd maatregelen te zullen nemen. Ik denk dat de resultaten van de inspectieronde erop wijzen dat er inderdaad sprake is van normvervaging en structurele problemen. Ik hoor iedereen pleiten voor rationalisering en professionalisering van de sector. Dat is ook onze visie. Deze kredietmaatschappijen hebben immers als belangrijke opdracht het garanderen van woonzekerheid net voor die mensen voor wie een eigen woning verwerven niet zo evident is via de gewone weg. Het is belangrijk dat er maatregelen worden genomen.

De minister heeft al aangekondigd dat alle vastgestelde inbreuken verder zullen worden onderzocht, er desgevallend sancties zullen volgen en desnoods erkenningen zullen worden afgenomen of waarborgen ingetrokken.

Kan de minister precies meedelen wat er werd gecontroleerd bij de inspectie van de erkende kredietmaatschappijen? Welke problemen en overtredingen werden vastgesteld? Is de sector, gegroepeerd binnen de koepelorganisatie Stichting voor Sociaal Woonkrediet, op de hoogte van de resultaten van het inspectieverslag, en zo ja, wat is zijn reactie hierop? Welke stappen overweegt de minister te nemen met betrekking tot de vastgestelde inbreuken en problemen? Welke sancties kunnen en zullen eventueel worden opgelegd? Zijn er mogelijke gevolgen voor de gezinnen die een lening hebben afgesloten bij een erkende maatschappij? Vele gezinnen zijn nu geschokt in het vertrouwen en stellen zich vragen. Een borgstelling door de overheid wordt toch wel als een kwaliteitsgarantie beschouwd. Daarom is het heel belangrijk hoe daarmee wordt omgegaan. Hoe wil de minister de structurele problemen op korte termijn bijsturen? Heeft zij al een zicht op de krijtlijnen van een mogelijke hervorming van de sector?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Wij willen aan de minister niet alleen professionalisering, rationalisering en maatregelen in de toekomst vragen, maar ook dat waar er misbruiken worden vastgesteld en de strafwet wordt overtreden, er klacht wordt neergelegd bij het parket.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, ik kan het volkomen eens zijn met het voorstel van mevrouw Van Volcem. Het is de logica zelf, de foefelaars moeten eruit.

Het is belangrijk dat we straks nog ten gronde gaan debatteren over de toekomst van die sector. Dat is de essentie. Nu dreigt, door enkele individuele pipo's die de sector in diskrediet brengen, het kind met het badwater te worden weggegooid. Mevrouw Heeren heeft daarstraks het bedrag van de reserves genoemd. Dat is niet min: 175 miljoen euro. We krijgen al signalen uit het veld dat men vanuit de Vlaamse overheid snel en accuraat zal moeten ingrijpen of er gaan bakken geld naar de aandeelhouders, want we praten over private vennootschappen. Dat heeft niets te maken met intercommunales.

Mocht minister Van den Bossche hier zijn geweest, zou ik dit ook zeker hebben gezegd: de manier waarop alles gebeurt, is wat ongelukkig. Men heeft de ambitie om te hervormen, maar als men dat doet, moet dat op een rustige en accurate manier bekeken worden. Daarom onder-

steun ik nog eens wat mevrouw Heeren zegt. We hebben nu een kans om de hele sector van de sociale leningen te herbekijken, en daarbij ook de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds, want daar gaat het ook over enorme bedragen, en over een privaat bedrijf. Het gaat niet over een overheidsbedrijf tout court, dat mag benadrukt worden.

Het volgende heb ik ook gevraagd aan het kabinet van minister Van den Bossche. Je moet het maar meemaken dat je bij die negen goede maatschappijen zit. Je wordt bestookt door de lokale pers. Dan vind ik dat die negen namen wel eens mogen worden vrijgegeven. Ik kan er een paar noemen, maar ik denk dat het belangrijk is dat dit door de overheid gebeurt. Men moet de mensen die goed werken, in bescherming nemen.

Mevrouw de minister, volgens minister Van den Bossche zal er onmiddellijk hard worden ingegrepen. Ik citeer een tekst van enkele weken geleden: “Minister Van den Bossche beslist eerstdaags van welke leningen de gewestwaarborg wordt ingetrokken.” Heeft men die beslissing al uitgevoerd? Er zijn malversaties die men juridisch hard kan aantonen. Het gaat dan niet over een fles wijn aan een eredirecteur, dat is allemaal naast de kwestie. Het gaat over echte malversaties. Heeft men al accuraat ingegrepen en erkenningen ingetrokken? Er is geen invloed voor de ontleners als men dat doet. Is er al gehandeld en bij welke maatschappijen?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Ik vind dat hier een goed pleidooi wordt gehouden. Ik ondersteun wat de CD&V-fractie en de meerderheidspartijen tot nu toe hebben gezegd. Wij pleiten voor een rationalisatie.

Ik vind de uitlatingen van de heer Reekmans bijzonder jammer. Hij begint met een individueel dossier op tafel te gooien. Dat is niet wat wij wensen. Ik ben zelf lid van een raad van bestuur van een erkende kredietmaatschappij. Die levert goed werk. Het is jammer voor het imago van de maatschappij zelf. Weet – ik spreek vanuit de lokale bevoegdheid – dat die maatschappijen goed werk leveren en nodig zijn voor de mensen die er een beroep op willen doen. Het is jammer dat de minister die maatschappijen over dezelfde kam heeft geschoren, zonder hen in te lichten. Daarom pleit ik voor een betere rationalisatie. Dat zou goed zijn voor degenen die er een beroep op willen doen.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Ik sluit me aan bij de collega's die pleiten voor een verdere professionalisering van de sector. De minister heeft met haar persverklaringen het probleem naar buiten gebracht alsof het een zwart-witverhaal is. Dat is niet volledig correct. We moeten goed weten dat er in het verleden vanuit de sociale kredietmaatschappijen verschillende keren vragen zijn gekomen voor financiële ondersteuning, een regelgevend kader en een verdere professionalisering van de sector. De overheid is daar niet op ingegaan.

Mevrouw de minister, ik heb de indruk dat RWO zijn inspectie heeft uitgevoerd op basis van de regels die van toepassing zijn bij de gewone sociale huisvestingsmaatschappijen. Er zijn weinig regels van toepassing op de sociale kredietmaatschappijen. Welke regels hebben ze nu precies overtreden? Ik pleit zeker niet voor normvervaging. Er moet een deontologische code zijn en regels van behoorlijk bestuur.

De heer Jan Penris: Mijnheer de Kort, u snijdt een terecht punt aan. Er zijn vooreerst mogelijke strafrechtelijke feiten begaan. Ik weet niet of dat zo is, maar er zijn vermoedens van wel. We gaan ervan uit dat de regering haar verantwoordelijkheid neemt en tot vervolging overgaat.

Naast de zuivere strafrechtelijke zone is er ook een grijze zone, waar een soort van deontologie zou moeten spelen. Mijnheer Decaluwe zei nogal gemakkelijk dat het allemaal niet zo belangrijk is van die fles wijn. Neen, mijnheer Decaluwe, het begint met een fles wijn, en het eindigt met een villa. Na het Visa-schandaal heeft Antwerpen een deontologische code opge-

steld, waar alle ambtenaren zich strikt aan te houden hebben. Het is een Antwerps ambtenaar op dit moment niet toegestaan om flessen wijn aan te nemen.

Mijnheer Decaluwe, de heer Reekmans ergert u soms. Mij ook, maar niet inhoudelijk, wel misschien in de manier waarop hij zijn dossiers brengt. Hij heeft wel een punt. De normvervaging in grote delen van onze samenleving geeft heel wat ergernis, die ook politiek wordt vertaald, onder andere door de partij van de heer Reekmans.

Het probleem ten gronde is dat de heer Reekmans zich niet boos zou moeten maken als die normvervaging er niet was. Ik pleit samen met de heer de Kort voor een duidelijke deontologische code in heel de woonsector. Twee legislaturen geleden hadden we de audits. Toen dachten we dat we grote kuis hadden gehouden. Blijkbaar was dat niet voldoende, want er zijn nog altijd subsectoren die aan de controle ontsnappen. Ik pleit ervoor om niet alleen strafrechtelijk op te treden waar het nodig is, maar ook om te denken aan een duidelijke deontologische code.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Als ambtenaren een fles wijn krijgen omdat ze diensten doen, is dat iets anders. In de inspectieverslagen staat dat men valt over het feit dat een eredirecteur een wijncolli krijgt van ongeveer 60 euro. Wat is het probleem? Het is een privévennootschap die een gewezen personeelslid een cadeau geeft. Dat gebeurt ook hier in huis. Als een bouwmaatschappij een fusie tot een goed einde brengt, en de raad van bestuur beslist om daar een kleine bonus aan te koppelen, dan is dat goed bestuur. Een cadeau geven om iets in een bepaalde richting te duwen is iets anders. Zo ging het in Antwerpen. We moeten alles in de juiste context bekijken. Het gaat over privévennootschappen. Bij de grote parastatale vennootschappen gebeurt dat wellicht ook. Als men aan oud-medewerkers een cadeau geeft, wat is dan het probleem? Hier doe ik niet aan mee. Daar pas ik voor.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mevrouw Coppé, u zegt dat ik één dossier op tafel gooi, maar ik heb de andere niet. De minister heeft gezegd dat 30 van de 39 niet voldaan hebben aan de regels van het boekje. Als ik er één heb waar zo'n malversatie in staat, dan vind ik dat ik dat moet delen met deze commissie, zeker als er acht jaar niets aan gedaan is.

Misschien bent u een voorbeeldig lid van een raad van bestuur van zo'n EKM. In de Kempische Heerd bestaat de meerderheid van de raad van bestuur uit lokale politici van CD&V-signatuur. Zeg tegen uw collega's uit de Kempische regio dat ze beter moeten controleren. Dan zou ik hier niet op tafel moeten kloppen, en dan zou mijn stijl niet ergeren. Wat ik vandaag op tafel breng, is dat dit verre van goed bestuur is.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Mijnheer Reekmans, u hebt het niet goed begrepen. Wij willen geen individuele dossiers op tafel. U hebt ze enkel in de pers gelezen. Eigenlijk pleiten wij voor een betere rationalisatie. Alle collega's van CD&V hebben dat hier gezegd. En dan houdt u er zich mee bezig een individueel dossier uit te pluizen. Het is niet aan onze commissie om dat te doen.

De heer Peter Reekmans: Ik mag toch aanbrengen wat ik wil, mevrouw. Dit is een democratie. Gaat CD&V zeggen wat ik mag brengen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voor ik inhoudelijk antwoord, wil ik de zaken eerst situeren. Sommige leden hebben erop gewezen dat het wat vreemd is dat de inspecties hebben plaatsgevonden in januari en februari. Het dossier is in september door de ambtenaar aan de minister bezorgd. Dat is een dossier met ernstige informatie.

De minister heeft de vlucht vooruit genomen. Ze geeft aan dat we open en transparant zijn en heeft de mogelijkheid gecreëerd om hier in de commissie te discussiëren over de algemene problematiek, veeleer dan te vervallen in een systeem van permanente lekken en verdachtmakingen. Het is de intentie van de minister om samen met jullie na te gaan welke lessen hieruit kunnen worden getrokken en hoe we ervoor kunnen zorgen dat mensen een financiering krijgen om een huisje te bouwen. Deze sociale manier moeten we op een ethisch correcte en transparante manier overeind houden.

We zullen het volledige antwoord aan de secretaris bezorgen zodat jullie het kunnen ontvangen, want het is een redelijk complexe en technische materie. Ik hoop dat ik en passant alle vragen zal beantwoorden. Als dat niet zo is, zullen jullie me daar wel op wijzen.

Over de door de Inspectie RWO vastgestelde onregelmatigheden in de sector van de gewaarborgde sociale kredietverlening werden drie vragen om uitleg gesteld en één interpellatie. Ik zal één gecoördineerd antwoord geven op alle gestelde vragen. Vooreerst wil ik benadrukken dat het hier uitsluitend de sector van de erkende kredietmaatschappijen betreft. Er zijn twee soorten sociale leningen in het Vlaams Gewest: het gewaarborgd sociaal woonkrediet, aangeboden door de daartoe door de Vlaamse Regering erkende kredietmaatschappijen – daarover gaat het hier –, ofwel het gesubsidieerd sociaal woonkrediet, aangeboden door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en door het Vlaams Woningfonds (VWF). Daarover gaat dit antwoord niet. Ik kan al meteen aangeven op de vraag van mevrouw Heeren dat minister Van den Bossche in het kader van de begrotingsbesprekingen aan de regering heeft aangekondigd dat ze een audit wil laten uitvoeren op de VMSW en het VWF. Die beslissing is al genomen, en de resultaten zullen aanleiding kunnen geven tot analyse en bespreking in deze commissie.

Het maatschappelijk doel van de erkende kredietmaatschappijen – die het voorwerp zijn van deze inspectieverslagen – bestaat exclusief uit het toekennen van sociale leningen aan huishoudens die wensen over te gaan tot het bouwen, kopen, verbouwen of behouden van een bescheiden woning. Om dat maatschappelijk doel te kunnen realiseren, genieten de EKM's van een aantal voordelen. Het zijn privévennootschappen zonder publiekrechtelijk statuut.

Die voordelen zijn: gewestwaarborg op de lening van de EKM aan de particulier. Als de particulier niet kan terugbetalen, dan kan de gewestwaarborg door het EKM worden ingeroepen. Er is ook een gewestwaarborg op de lening van Dexia aan de EKM voor financiering en liquiditeiten. En er is een fiscaal gunsttarief, want die EKM's betalen maar een vennootschapsbelasting van 5 percent in plaats van 33 percent. Dat zijn de drie manieren waarop de overheid ingrijpt en probeert de privé-initiatieven te stimuleren.

Dit stelt de EKM's in staat om leningen te verstrekken aan mensen met een bescheiden inkomen die niet terecht kunnen bij de reguliere sector, of slechts tegen ongunstige voorwaarden wegens een gebrek aan startkapitaal. Een EKM verstrekt dus enkel en alleen sociale leningen die moeten voldoen aan bepaalde voorwaarden. Die staan in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2007. Er zijn geen inkomensgrenzen, de grens wordt bepaald door de waarde van de woning, dus niet op basis van het inkomen van de persoon die zo'n lening aanvraagt.

De grenzen voor de woning zijn: ofwel mag de verkoopwaarde niet hoger zijn dan 215.000 euro. Met kinderen ten laste kan dit bedrag stijgen tot 269.000 euro, en 10 percent extra in de 19 gemeenten rond Brussel. Ofwel is de woning gebouwd en verkocht door de VMSW, een sociale huisvestingsmaatschappij of het Vlaams Woningfonds. Het moet gaan om de enige woning van de ontlener. De woning moet in volle eigendom zijn en bewoond worden door de lener. De lening moet volledig gedekt zijn door een levensverzekering. Het totale uitstaande saldo mag nooit meer bedragen dan de verkoopwaarde van de woning. Deze bepalingen omlijnen in het besluit van de regering voor welk soort investeringen in woningbouw die bijzondere voorwaarden van toepassing zijn.

Historisch gezien valt deze sector nog maar recent onder de Vlaamse bevoegdheid, zowel wat erkenning betreft als het toezicht erop. De Vlaamse Wooncode beperkte initieel de opdracht van de toezichthouder tot het nagaan of de diverse leningsvoorwaarden gerespecteerd worden, zoals de waarde van de te belenen woning. Pas in 2008 werd een nadrukkelijker toezichtregeling ingeschreven in de Vlaamse Wooncode, met ruimere toezichtsbevoegdheden ten aanzien van de erkende kredietmaatschappijen, in werking op 29 januari 2009. Op dat ogenblik heeft Inspectie RWO onmiddellijk de haar toevertrouwde opdracht opgenomen en een eerste algemene inspectieronde gehouden in de hele sector, waarbij ook elementen van goed beheer en bestuur mee werden onderzocht.

De inspecties bij de erkende kredietmaatschappijen gebeurden dus op eigen initiatief van het agentschap Inspectie RWO en pasten in de decretaal vastgelegde opdracht van het agentschap. De inspecties zelf werden autonoom uitgevoerd door de toezichthouders die verantwoordelijk zijn voor de inhoud van de verslagen. Alle 39 erkende kredietmaatschappijen werden gecontroleerd. Hierbij werden drie fundamentele aspecten van de werking onder de loep genomen.

Ik geef hierbij een overzicht dat gebaseerd is op de individuele inspectieverslagen. In de eerste plaats werd nagegaan of de erkende kredietmaatschappijen voldeden aan de erkenningsvoorwaarden uit het erkenningsbesluit van 2 april 2004 en aan de kredietwaardigheidsnormen uit het MB van 3 juni 2004. Negen EKM's voldeden niet aan alle wettelijk opgelegde kredietwaardigheidsnormen. Een EKM beschikte niet over de vereiste 1 miljoen euro aan eigen vermogen. Vier EKM's hadden participaties in andere maatschappijen dan de EKM. Dat is wettelijk verboden want het maatschappelijk doel van de EKM's bestaat uitsluitend uit het toekennen van sociale leningen.

Bij 19 EKM's waren er indicaties dat de EKM zelf bij monde van haar personeel of familieleden van het personeel optrad als verzekeringsmakelaar met actieve medewerking van de EKM. Ook dat is in conflict met het maatschappelijk doel van de EKM.

Heel wat EKM's slagen er niet in een minimale productienorm van twaalf leningen per jaar te bereiken. Er zijn EKM's waarvan de werkingskost ongeveer 45 percent van de totale omzet bedraagt.

Een volgende doelstelling is nagaan of de toegekende sociale leningen voldoen aan de toekenningsvoorwaarden. Dat gebeurde door een steekproef van minimaal tien leningen bij elke EKM. Bij 25 EKM's werden er inbreuken vastgesteld. 17 percent van het totaal aantal gecontroleerde leningen blijkt niet te voldoen aan de toekenningsvoorwaarden. Zo blijken sommige EKM's leningen te verstrekken voor woningen die niet voldoen aan de definitie van bescheiden woning of blijkt de geschatte waarde een pak lager te liggen dan de verkoopprijs waardoor de woning onterecht als een bescheiden woning werd gecatalogiseerd.

De inspectie is ook nagegaan of de principes van goed bestuur en de elementaire deontologische regels werden nageleefd. Daaruit blijkt dat geen enkele EKM beschikte over formeel uitgeschreven procedures inzake interne controle op betalingsverkeer, kasbeheer en debiteurenbeheer. Bij 13 EKM's, één op drie, rezen ernstige vragen over een aantal kosten, uitgaven en investeringen, met betrekking tot hun relatie tot het maatschappelijke doel van de EKM's, met name het exclusief verlenen van sociale leningen.

Bij 3 op 4 EKM's werden ernstige problemen en inbreuken vastgesteld op minstens een van de drie inspectiepunten. De meeste inspecties verliepen in de eerste vier maanden van 2009. De schriftelijke verslagen van de onderzoeken werden opgesteld in de maanden april en mei. Vanaf de maand mei werden de EKM's systematisch in kennis gesteld van de resultaten van de inspecties, met het verzoek om het verslag voor te leggen aan de raad van bestuur. Begin juni werden de administratie en het kabinet van minister Keulen op de hoogte gesteld van de voorlopige resultaten van de inspecties. De koepelorganisaties Vereniging voor Sociale Huisvesting of VSH en de Stichting voor Sociaal Woonkrediet werden mondeling ingelicht over

de algemene conclusies van de inspectieronde tijdens een ontmoeting op 23 juni 2009. De inspectie heeft op dinsdag 13 oktober een onderhoud gehad met de betrokken koepelorganisaties.

De minister werd op 10 september 2009 van de conclusies van de inspectieronde op de hoogte gesteld door haar administratie. Daarop werd onmiddellijk overleg gepleegd met alle betrokken administraties om een eerste actieplan op te stellen. De IVA Wonen Vlaanderen voerde onmiddellijk bijkomende onderzoeken naar de leningen die niet voldeden aan de voorwaarden.

Het klopt inderdaad dat tot eind vorige week slechts een tiental EKM's een antwoord hebben verstuurd naar aanleiding van het inspectieverslag dat ze in mei hebben gekregen. Het merendeel van de gemaakte vaststellingen werd door de betrokken maatschappijen erkend met de melding dat de nodige maatregelen zullen worden getroffen om in de toekomst soortgelijke inbreuken te vermijden.

Bij sociale woonorganisaties hebben de toezichthouders de bevoegdheid om te bepalen waarover de raad van bestuur moet beraadslagen. Erkende kredietmaatschappijen zijn echter geen sociale woonorganisaties, zodat de toezichthouder op dit moment niet beschikt over een dergelijke macht om ervoor te zorgen dat die inspectieverslagen effectief door elke raad van bestuur worden geagendeerd en besproken.

Een van de maatregelen die zullen worden genomen, is het bijsturen van deze reglementering zodat de toezichthouder ook bij erkende kredietmaatschappijen punten kan agenderen op het beheersorgaan. De leden van de raden van bestuur dragen vanzelfsprekend een belangrijke verantwoordelijkheid.

Aan de hand van de controles tracht de Inspectie RWO de responsabilisering binnen de sector van de EKM's te bewerkstelligen. Er mag van elke bestuurder verwacht worden dat hij of zij de wetgeving kent waarbinnen zijn of haar organisatie moet werken en dat hij of zij voldoende controlemechanismen inbouwt opdat de raad van bestuur voldoende en correct wordt geïnformeerd over de activiteiten binnen de EKM.

De leden van de raad van bestuur van elke EKM hebben de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen van de EKM. De raad van bestuur kan door zowel de aandeelhouders als de commissarissen worden aangesproken, en dus zeker ook door het Vlaamse Gewest voor wat het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden betreft.

Wat de maatregelen op korte termijn betreft, houdt de minister zich strikt aan de regelgeving zoals die werd opgesteld door de Vlaamse Regering. Tenzij de liquiditeit of de solvabiliteit in het gedrang komt, zijn we verplicht om elke EKM dertig dagen tijd te geven om zich in regel te stellen. De minister heeft reeds de opdracht gegeven om de erkenning van een EKM onmiddellijk in te trekken omwille van aanhoudende en diepgaande financiële problemen.

Bij sommige EKM's werden slechts administratieve of formele inbreuken op de regelgeving vastgesteld. Van bonafide EKM's mag worden verwacht dat ze naar aanleiding van het inspectierapport al de nodige maatregelen hebben genomen en dus geen moeite zullen hebben om alle erkenningsvoorwaarden binnen deze 30 dagen na te leven. Wanneer een EKM echter nalaat alle erkenningsvoorwaarden na te komen binnen de 30 dagen na hiertoe schriftelijk aangemaand te zijn, zal de erkenning worden geschorst. Vervolgens heeft de EKM nog drie maanden tijd om zich volledig in regel te stellen. Pas dan kan de erkenning desgevallend ingetrokken worden.

Voor een erkenning effectief wordt ingetrokken, kan een ernstig voorstel tot fusie met een andere EKM overwogen worden als alternatief, op voorwaarde dat dit afgerond wordt binnen een redelijke termijn, en enkel en alleen wanneer een dergelijke fusieoperatie garanties biedt op het vlak van professionaliteit en schaalvergroting. Een fusie is immers in het belang van

de waarborgstelling door het Vlaamse Gewest omdat hierdoor de schuldbelasting van een EKM niet in het gedrang wordt gebracht.

De kredietwaardigheid van een EKM wordt in belangrijke mate gemeten door de solvabiliteitsratio, de fundingnorm en de liquiditeitsnorm. Negen EKM's voldoen niet aan minstens een van deze wettelijk verplichte normen. Deze normen zijn allemaal al meer dan vijf jaar van kracht. De EKM's die niet voldoen aan alle eisen inzake kredietwaardigheid, zullen dit jaar nog een gedetailleerd financieel plan moeten voorleggen waaruit blijkt dat ze op korte termijn wel aan alle wettelijke eisen zullen voldoen. Twee EKM's hebben dit al gedaan en hun voorstellen worden momenteel onderzocht door de administratie.

Wat de onterecht toegekende leningen betreft, beschikt de minister op dit ogenblik enkel over de mogelijkheid om de gewestwaarborg op die leningen in te trekken. Aan elk van de 25 EKM's waarbij inbreuken werden vastgesteld op de leningsvoorwaarden, werd op 28 september 2009 een schrijven gericht waarin werd gemeld voor welke leningen de gewestwaarborg zal vervallen. Uiteraard werd de reden van intrekking meegedeeld. Om de tegensprekelijkheid te garanderen, werd de mogelijkheid tot repliek geboden. Sinds begin deze week wordt op basis van de ontvangen reacties nagegaan in hoeverre de intrekking van de waarborg moet worden gehandhaafd. Over mogelijke interpretatieverschillen van de regelgeving wordt teruggekoppeld met de Inspectie RWO.

Er werd eveneens aan de bevoegde inspectiediensten gevraagd om de EKM's waarbij tijdens de steekproef meerdere of systematische inbreuken op de toekenningsvoorwaarden van de sociale leningen werden vastgesteld, grondig door te lichten. Indien nodig wordt de gewestwaarborg op nog meer onterecht toegekende leningen dan zo snel mogelijk ingetrokken.

Intussen worden de EKM's er bij aangetekend schrijven op gewezen dat het toestaan van leningen waarbij niet voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden, na ontvangst van dit schrijven zal leiden tot een intrekking van de erkenning.

In de regelgeving werd een minimale productienorm ingeschreven. Een EKM moet gemiddeld minstens twaalf leningen per jaar produceren, te beoordelen op een termijn van drie jaar en met ingang van 1 juli 2007. Zij moet op jaarbasis minstens voor 2 miljoen euro aan nieuwe sociale leningen produceren, te beoordelen op twee jaar en een eerste keer op 1 juli 2009. In afwachting van het gedetailleerd verslag hiervan, blijkt uit de eerste resultaten dat minstens tien EKM's die productienormen niet halen. Wie onder deze norm blijft, verliest zijn erkenning.

Inzake behoorlijk bestuur en de regelmatig vastgestelde onkosten bij EKM's waarover vragen kunnen worden gesteld, werd aan de administratie gevraagd om de EKM's eerst sterker te sensibiliseren en hun een normatief kader aan te reiken. Zo worden de EKM's op een pragmatische wijze aangespoord om hun gedrag ter zake bij te sturen en te professionaliseren, in afwachting van een structurele bijsturing van de regelgeving.

Wanneer effectief fraude, corruptie of andere strafbare feiten worden vastgesteld, moeten de bevoegde diensten uiteraard onmiddellijk op de hoogte gebracht worden. In dat geval kan de inspectie volledig autonoom die strafbare feiten voorleggen aan de procureur. De strafrechtelijke procedure kent dan haar normale verloop.

Er zijn kredietmaatschappijen die zich behoorlijk van hun taak kwijten. Toch is de eindconclusie dat er tijdens deze inspectieronde bij te veel maatschappijen te veel inbreuken op de regelgeving werden vastgesteld. Er zijn structurele problemen op het vlak van kredietwaardigheid, er zijn maatschappijen met een zeer laag productievolume, en er is in vele gevallen een gebrek aan professionalisme. In sommige gevallen is er zelfs sprake van normvervalsing.

De situatie waarin de sector van de EKM's vandaag verkeert, dreigt de maatschappelijke meerwaarde van de EKM's te ondergraven. De minister verwacht van de administratie op korte termijn volledig uitgewerkte voorstellen om de regelgeving bij te sturen met het oog op

een performant en adequaat toezicht op de EKM's en een hervorming van de sector die gericht is op schaalvergroting en professionalisering. Een volledige hertekening van het landschap waarin de sector opereert, is een mogelijkheid die daarbij in overweging moet worden genomen. Einddoel is een kader waarbinnen de sector zijn activiteiten onder de beste omstandigheden kan voortzetten en de kandidaat-ontlener het best bediend kan worden.

Uiteraard is het de bedoeling om alle sociale kredietverstrekkers op dezelfde manier te behandelen en derhalve aan eenzelfde toezicht te onderwerpen. Wat de kredietverstrekking aan particulieren door de VMSW betreft, zal er een specifieke doorlichting komen. Voor een volledig sluitende controle op het Vlaams Woningfonds moeten echter nog een aantal juridische stappen worden doorlopen. Momenteel is het toezicht door de toezichthouders bij het Vlaams Woningfonds in de Vlaamse Wooncode reeds ingeschreven, maar deze artikelen moeten nog in werking treden. Een eerste voorstel tot wijziging van de regelgeving ligt reeds ter tafel.

Tot slot wil ik benadrukken dat er geen rechtstreekse gevolgen zijn voor de gezinnen die een lening hebben afgesloten bij een EKM. Ongeacht welke erkenningen of waarborgen er worden ingetrokken, blijft de financiering voor die gezinnen lopen. De waarborg is geen voorwaarde voor de geldigheid van hun leningsovereenkomsten. Het is juridisch niet mogelijk en het is zeker niet de intentie om de afgesloten leningen in twijfel te trekken. In geen geval mag en zal de ontlener slachtoffer worden van eventuele wantoestanden bij deze kredietmaatschappijen.

Dit was een eerste verslag van de inspectieverslagen. We streven allemaal dezelfde doelstelling na, met name ervoor zorgen dat deze sector en deze dienstverlening aan de gezinnen optimaal verder kan worden gestructureerd.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben echter bezorgd omdat ik ervan overtuigd ben dat door de aanpak van minister Van den Bossche, morgen heel wat maatschappijen in vereffening zullen gaan. Die 175 miljoen euro zullen we voor een groot deel kwijtraken in de sector van het sociale krediet. Als het om strafrechtelijke inbreuken gaat, dan moeten die vervolgd worden. Ik zie echter in het verslag dat het gaat om een fles wijn en andere banale dingen. De hele sector wordt daarmee in diskrediet gebracht en wij zullen die middelen kwijtspelen, met alle gevolgen van dien.

Ik ga ervan uit dat die audit tegen het einde van het jaar klaar zal zijn. Ik hoop dat die in deze commissie besproken kan worden.

Tot slot zou ik heel graag een overzicht willen hebben van de bedragen die de afgelopen tien jaar zijn uitgekeerd. Ik moet die vandaag niet hebben. Het kan later toegevoegd worden aan het verslag. Hoe dikwijls zijn die opgenomen? Wat is het bedrag aan premies dat de overheid heeft ontvangen van die sociale kredietmaatschappijen tijdens de afgelopen tien jaar?

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mevrouw de minister, ik ben toch wel een beetje op mijn honger blijven zitten. Ik heb geen antwoord gekregen op de enige vraag die ik heb gesteld met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de lokale politici in de raden van bestuur. Het gaat inderdaad om privévennootschappen. Juist daarom stel ik me daar ernstige vragen bij. Wat doen die mensen daar? Ik hoor mevrouw Heeren zeggen dat ze bezorgd is. Ik ben verbolgen. Ik hoor dat sommige EKM's een werkingskost hebben die 45 percent van de totale omzet bedraagt, dat er bij één derde ernstige vragen zijn over de kosten. Mevrouw Coppé, u zegt dat ik één voorbeeld aanhaal. Minister Lieten maakt daar al één derde van. Het voorbeeld dat ik heb aangehaald, is blijkbaar schering en inslag bij één derde van deze EKM's. Er zijn erbij die slechts twaalf leningen per jaar toekennen. Drie vierde hebben ernstige problemen, en leningen voor woningen worden verstrekt voor woningen die niet in aanmerking komen.

Uit gewoonte heb ik er daarnet even de nieuwssites op nagekeken. Ik zie dan allerlei dossiers aan bod komen. Nu is er weer corruptie bij de bouw van scholen; bij de Vlaamse Waterwegen waren er deze week huiszoekingen. Als ik dat allemaal lees, moet ik besluiten dat goed bestuur ver zoek is. Dan moeten de meerderheidspartijen niet alleen bezorgd zijn. Ze moeten actie ondernemen. Ze moeten dan regels opstellen, zoals in Antwerpen. U kunt van Antwerpen denken wat u wilt, maar na de Visa-affaire lopen de zaken toch anders dan ervoor. *(Opmerkingen)*

Ik zou daar niet mee lachen. Iedere dag komen verhalen als deze naar boven in de media. *(Opmerkingen)*

Ik lees wat ik lees. *(Opmerkingen)*

Maar begin dan niet over goed bestuur en zeg dan niet dat alles goed gaat. Ik stel alleen vast dat bij één derde van de EKM's ernstige vragen gesteld kunnen worden over de kosten en de uitgaven. Dat ene dossier van acht jaar geleden dat ik nu op tafel heb gegooid, is dus zeker nog aan de orde.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik blijf een beetje op mijn honger zitten, en niet omdat het bijna 12 uur is. Ik verwijs naar mijn vraag over de specificatie van die maatschappijen die zich absoluut niets te verwijten hebben. Ik hoop dat de opsomming van die bonafide maatschappijen kan worden toegevoegd aan uw antwoord.

We moeten toch wel een bedenking maken. U zegt terecht dat in de meeste gevallen de ontlenaar niet het slachtoffer mag worden en dat de enige sanctie bij onterecht toegekende leningen het wegvallen van die gewestwaarborg is. Bij een contract moet men echter met twee partijen zijn. De twee contractanten kunnen misschien beiden boter op hun hoofd hebben. In die gevallen waarin de ontlenaar mee verantwoordelijk is voor een onterechte lening, ondervindt hij daarvan niet de gevolgen. Dat is wat spijtig. Misschien zal er een nieuw bestuur aantreden bij de maatschappij. Dat zal dan in de toekomst te maken hebben met een aantal leningen. Door het wegvallen van de gewestwaarborg, zullen de gevolgen ernstig zijn. Aan de andere kant is er een contracterende partij die mee schuldig is aan de overtreding van die normen.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Ik ben ook een beetje bezorgd als ik de heer Reekmans hier alle dossiers en alle schandalen en vermeende schandalen op een hoopje zie gooien. Mijnheer Reekmans, u gaat een beetje kort door de bocht. Wat uw opmerking over de leden van de raad van bestuur betreft, denk ik dat minister Lieten daar wel degelijk op gewezen heeft. Ze heeft gezegd dat die leden op hun verantwoordelijkheid gewezen zullen worden en zo nodig worden aangesproken. Dat is ook logisch.

Mevrouw de minister, ik onthoud dat een eerste reeks maatregelen is genomen, dat afspraken werden gemaakt met die kredietmaatschappijen, dat aan de administratie de opdracht wordt gegeven om maatregelen te nemen tot rationalisering en professionalisering van de sector. Dat is een bezorgdheid die door eenieder in deze commissie is geuit. Het is ook een goede zaak dat er een audit is uitgevoerd bij de VMSW en het Vlaams Woningfonds. Het belangrijkste dat ik hier heb gehoord, is dat er geen directe gevolgen zullen zijn voor de gezinnen en dat ze niet in de problemen zullen komen door de maatregelen die werden genomen of genomen zullen worden.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb er zeer aandachtig naar geluisterd. Er zitten een aantal zaken in die niet correct zijn. Er wordt gesteld dat de maatschappijen in de loop van de maand mei moesten antwoorden. De meeste maatschappijen hebben het rapport gekregen in augustus. Ze hadden de tijd om daarop te replice-

ren. Bij de meeste erkende vennootschappen stond die zaak geagendeerd bij de raad van bestuur begin september. Daar is nu natuurlijk heel die mediaheisa tussengekomen. Ik kan u de namen geven van een aantal erkende vennootschappen. Die timing klopt niet. Bij de globale aanpak is dat toch wel belangrijk. Ik vraag aan de Vlaamse Regering om toch een paar tanden bij te steken.

Ik zal u ook zeggen waarom. Als we de zaak nu aanpakken zoals wordt voorgesteld, dan voorspel ik u dat de reserves volgend jaar gedaald zullen zijn van 175 miljoen euro naar waarschijnlijk minder dan 100 miljoen euro. De minister of het kabinet heeft de politieke verantwoordelijkheid om de reserves voor de hele sector zo hoog mogelijk te houden. Men moet met alle EKV's zonder uitzondering gesprekken voeren om te vragen of ze bereid zijn in het systeem te blijven of niet. Het gaat immers om privéaandeelhouders. We kunnen ze niet verwijten dat ze zoeken naar de optimalisatie van hun aandelen. Het dividend is nu maximaal 5 percent. Vandaag is dat een zeer goede belegging. Mevrouw de minister, u, uw collega of het kabinet zullen snel individueel met die maatschappijen moeten praten om na te gaan hoe alles in elkaar zitten. Het gaat dan niet alleen om het zuiver juridische aspect. Anders gaat er enorm veel geld verloren.

Ik hoor hier een aantal zaken. Ik lees ook in de krant over problemen met de erkenningsvoorwaarden. Bepaalde zaken kloppen. Ik stel me wel de vraag wat die revisoren van die SKM's doen. Het was allemaal oké, zo lees ik in die jaarverslagen. Misschien moet de Federatie van Bedrijfsrevisoren daar eens op aangesproken worden.

Er zijn natuurlijk twee soorten SKM's: die die bij de vroegere Fortis horen en andere die door de VMSW zijn erkend. Hoe kan het dat er bepaalde bedrijven zijn die een erkenning hebben gekregen van een overheidsinstelling zoals de VMSW terwijl dat eigenlijk niet kon? Er is toch wel een verschil tussen die die bij de oude Fortis horen en die die bij de VMSW horen. Bij de VMSW is er ook een politieke verantwoordelijkheid. Ze staat onder de verantwoordelijkheid van de minister. Men moet eens nagaan of dat allemaal goed is verlopen tijdens de afgelopen jaren.

Mevrouw de minister, ik herhaal de vraag van de heer Hendrickx. Het is belangrijk dat de namen van die negen goede maatschappijen bekend worden gemaakt. Dat kan eventueel via het verslag gebeuren. Die mensen moeten in alle rust en sereniteit verder kunnen werken. Vandaag worden ze constant opgejaagd door god en iedereen. Maak zo snel mogelijk de namen van die negen SKM's bekend.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mevrouw de minister, ik sluit me aan bij de bekommernis van de collega's. Als we zo verder werken, zullen een aantal van die kredietmaatschappijen in vereffening worden gesteld. Op die manier zal heel wat krediet verloren gaan. U hebt gezegd dat er financiële problemen zijn. Dat komt voor een deel omdat de overheid onvoldoende antwoord heeft gegeven op vragen om te zorgen voor een zekere stabiliteit. De problemen dateren van 1997. Vroeger was er een ondersteuning via de ASLK. Die is weggefallen. De minister van Financiën heeft de grote maatschappijen verplicht om in te stappen in die effectivering. De rest zou dan wel volgen. Nadien zijn de verkiezingen gevolgd. Een aantal van die kredietmaatschappijen sleuren die problemen met zich mee.

In tegenstelling tot LDD pleit ik ervoor om de gemeentebesturen, de lokale woonactoren meer te betrekken bij de sociale kredietmaatschappijen. Zij moeten in de toekomst het aanspreekpunt zijn om door te verwijzen in geval van sociale leningen.

De heer Jan Penris: We hebben vandaag slecht nieuws en goed nieuws mogen aanhoren. Het slechte nieuws is dat er wantoestanden zijn in de sector. Bij sommige collega's heeft dat aanleiding gegeven tot terechte verontwaardiging. Het goede nieuws is toch wel dat de wantoestanden aan het licht zijn gekomen via een inspectie door de eigen diensten. De eigen diensten doen dus nuttig werk.

Ik heb ook onthouden dat de minister in het licht van de ontwikkelingen van vandaag aan de administratie vraagt om in dezen de regelgeving bij te sturen. Dat is een zeer nuttig voorname. Daarnaast pleit ik er echter voor om het controleritme in de sector hoog te houden. We hebben moeten vaststellen dat een aantal revisoren hun werk niet hebben gedaan. Het is dan aan de hogere overheden om het van de revisoren over te nemen. Het feit dat we wantoestanden aan het licht hebben kunnen brengen, bewijst dat sommige diensten in onze administratie toch goed werk blijven leveren. U mag namens mij dat compliment aan de betrokken dienst overmaken.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik zal zeker rekening houden met de aandachtspunten met betrekking tot de vereffening. In het antwoord heb ik al aangegeven dat het misschien aangewezen is dat sommige EKM's fuseren. Dat heeft te maken met de schaalgrootte. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Het klopt dat we ze niet kunnen verplichten. We hebben allen dezelfde bezorgdheid. We moeten elkaar dan ook ondersteunen en de dialoog stimuleren.

Ik heb de audit van de VMSW al aangekondigd. Uiteraard zullen de resultaten besproken worden als die is afgehandeld. We zullen de informatie over de bedragen aan mevrouw Heeren bezorgen.

Mijnheer Reekmans, we mogen niet alles op een hoopje gooien. Het gaat om privaatrechtelijke vennootschappen. Hoe zij hun bestuurders benoemen, staat in hun statuten. Welk beroep ze uitoefenen of wat hun verleden of engagement is, daar hebben wij niets mee te maken. We moeten heel duidelijk het onderscheid maken. U moet hier niet een sfeer creëren alsof het de politici zijn die het verkeerd doen. Het gaat om privaatrechtelijke vennootschappen. De overheid heeft haar verantwoordelijkheid genomen. We zullen die ook in de toekomst nemen om te kijken hoe we door de regelgeving de normvervaging kunnen tegengaan.

We kunnen inderdaad spreken van goed bestuur als de controles plaatsvinden, en als aan de hand daarvan zaken aan het licht komen. Het ergste in een maatschappij is als er nooit iets aan het licht komt. Dat wil immers niet zeggen dat er geen problemen zijn, wel dat ze het daglicht niet zien. Wat gebeurt er als de ontlener zelf medeschuldig zou zijn? Dan gaat het zeker over een strafrechtelijke overtreding. Dan zal de inspecteur dat overmaken aan de strafrechtelijke diensten. Ik denk niet dat je daar iets anders mee kunt doen.

We zitten een beetje in een catch 22: er zijn inderdaad EKM's die op dit moment nergens een aanmerking of een probleem hebben. Er zijn er ook die in hun inspectieverslagen wel opmerkingen hebben en die de kans krijgen om daarop te repliceren. Door diegene bekend te maken die op dit moment geen opmerking hebben, zullen we langs de andere kant insinueren dat alle andere wel opmerkingen hebben. Dat is ook onrechtvaardig. We moeten het tegensprekelijke debat dat nu bezig is eventjes laten lopen. Als dat is afgelopen, kunnen we zeker de juiste communicatie geven.

De heer Carl Decaluwe: De ministers moeten dan wel niet naar de gazetten lopen.

Minister Ingrid Lieten: We moeten daar eerlijk over zijn: je kunt die zaak niet zomaar onder de mat vegen. Het gaat over heel wat opmerkingen. Het is soms beter daar verklaring en duidelijkheid te geven dan om het te laten verrotten en iedere week of maand in de kranten inspectieverslagen te krijgen die uitlekken en waarrond dan iedere keer een sfeer wordt gecreëerd.

Ik wil nog even punctueel aangeven dat er inderdaad één EKM is die pas in juli werd gecontroleerd. Die heeft meer tijd gekregen om te antwoorden. Al de anderen hebben al in mei hun inspectieverslagen gekregen. Ze zijn daarom niet altijd meteen op de raad van bestuur geaigendeerd, en ook hebben alle bestuurders niet altijd onmiddellijk kennis gekregen van die inspectieverslagen. Daar moeten we een subtiel onderscheid maken.

De VMSW zelf doet al jaren geen erkenningen meer. Dat behoort niet meer tot de bevoegdheden en de taakstelling van de VMSW. Er zijn er wel in het verleden geweest. We kunnen zeker kijken of we daar al dan niet een patroon kunnen zien.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mevrouw de minister, ik noteer dat het blijkbaar louter toeval is dat in die raden van bestuur meerdere en zelfs in overvloed lokale politici zitten. Ik noteer ook dat die blijkbaar onschuldig pleiten, maar dat sommige commissieleden hier wel de steen gooien naar de revisoren. Ik denk dat het in de eerste plaats een raad van bestuur is die controle moet uitoefenen. Ik stel vast dat dat bij meerdere niet gebeurd is. Ik kondig dan ook namens de LDD-fractie een motie aan.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mevrouw de minister, ik wil toch nog eens aandringen op de vraag die ik stelde over het vrijgeven van de namen van de maatschappijen die niets te verwijten valt. U zegt dat we, als we dat doen, impliciet aangeven dat de andere wel veel te verwijten valt. Ik ben het daar niet volledig mee eens. De negen maatschappijen die nu al niets te verwijten viel, zijn over dezelfde kam geschoren als alle andere maatschappijen, of er nu veel of weinig klachten waren. Die negen maatschappijen mogen nu al worden bekendgemaakt omdat je ze nu al kunt benaderen en omdat je nu al kunt zeggen dat hen absoluut niets te verwijten valt en dat ze kunnen voortdoen zoals ze bezig zijn en dat ze op alle ondersteuning uit Brussel kunnen rekenen. Ik pleit er nogmaals voor die namen vrij te geven.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Reekmans werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■